

Bedreigingen in Nederland (2005). Frank Bovenkerk et al. (Willem Pompe Instituut, Universiteit Utrecht). Verkenningen 15

Doelstelling

Bepalen of er aanleiding bestaat voor verdergaand onderzoek naar bedreigingen en om de gedachten over toekomstig beleid aan te scherpen.

Onderzoeksvragen

1. Hoe vinden deze bedreigingen plaats en welke middelen worden gebruikt? Hoe uitgebreid is het verschijnsel? Beperken bedreigingen zich tot enkele beroepsgroepen of instanties, of zijn ze over de gehele linie merkbaar?
2. Is er sprake van een plotselinge opkomst van het aantal bedreigingen? Een alternatieve hypothese luidt: nee, zo'n ervaren golf van bedreigingen is niet meer dan een teken van toegenomen gevoeligheid of een mediahype.
3. Wie dreigen en wat zijn hun beweegredenen? Zijn het psychisch gestoorde eenlingen of ideologisch of crimineel gemotiveerde groeperingen? Hier is de vraag aan de orde in hoeverre het gaat om expressieve of om instrumentele delicten.
4. Hoe reageren de bedreigden? Welke maatregelen worden er genomen?
5. In hoeverre geven de slachtoffers toe in het geval er door de bedreigers eisen worden gesteld? In laatste instantie hangt daar immers van af of de rechtsstaat gevaar loopt.

Methoden van onderzoek

- literatuurstudie
- slachtofferenquête binnen de volgende vijf beroepscategorieën: politici en bestuurders, de politie, advocaten, rechters en officieren van justitie, journalisten en notarissen.

Samenvatting

Bedreigingen van (overheids)functionarissen zijn van alle tijden. Voor een deel werden ze, in elk geval tot voor kort, beschouwd als iets wat er nu eenmaal bij hoort: 'it comes with the job'. Zaken ook waar een enkele uitzondering daargelaten, in het algemeen schouderophalend aan voorbij kon worden gegaan; meestal was er weinig aanleiding de bedreigingen erg serieus te nemen. Maar ernstige incidenten, waaronder de moordaanslagen op Pim Fortuyn en Theo van Gogh, hebben daar verandering in gebracht.

Centraal in deze verkenning staat dan ook de vraag of bedreigingen van (overheids)-functionarissen voor wat betreft hun aantal, aard en gevolgen een ontwikkeling doormaken die tot ernst stemt en die nader onderzoek wenselijk maakt. Onderzocht is in hoeverre een betrouwbaar beeld valt te schetsen op basis van bestaande kennis en informatie. Het resultaat is een breed overzicht van wat er bekend is over bedreigingen van bepaalde categorieën functionarissen, over daders en hun motieven en over slachtoffers en de gevolgen voor hun functioneren.

Het verkennende karakter van de studie maakt dat er vooral (nieuwe) vragen worden opgeworpen in plaats van beantwoord. Beantwoording moet onder meer plaatsvinden in vervolgstudies.